

LERANS FÖRÄNDERLIGA UTTRYCK

- ett gestaltungs-förslag för Uppsalas nya stadspark

Perspektiv över parkens södra del. Detta är parkens ordnade del som består av en finpark med olika växter och perenner. Här finns ett café med tillhörande växthus. Odlingsslotter har skapats för att få in stadsodlingen i parken och ska på så sätt ersätta de kolonilotter som gått förlorade. I bakgrunden skymtar Seminariebyggnaden.

Den nya stadsparken

Uppsalas nya stadspark ska fungera som en attraktiv och välanvänd park i stadens norra delar. Med det höga exploateringstryck på denna del av staden är behovet av en ny stadspark stort. Träd och övrig vegetation ska skärma av och skapa en tydlig avgränsning till staden. Det centrala i parkens utformning utgörs av att gestalta med det material som är unikt för platsen, det vill säga leran. Förr i tiden utgjordes platsen av en lertäkt, som man använde sig av för tegelproduktion. Genom att bevara och betona de olika marknivåerna som idag finns på platsen, tas de historiska värden tillvara på. Olika marknivåer i den nya parken skapar tydliga rums- och växtkaraktärer i parken och erbjuder en park för alla. Parken ska förmedla ett för platsen karakteristiskt uttryck samt skapa identitet utifrån platsens historia.

Stadsparken består av tre tydliga delar som ger uttryck i skilda rumsliga karaktärer. De tre delarna har olika karaktärer, strukturer och växtmaterial och har inspirerats efter lerans olika uttryck och uppkomstformer. Parkens östra del, vid Fyrishov, har fått ett mjukt, flytande formspråk med terrasseringar och höjdskillnader för att skapa en rekreativ del vid dess soliga läge. Parkens mellersta del har gestaltats efter lerans enkla sätt att formas på, här har höga och breda kullar varit centrala i gestaltningen. Den södra delen har ett formsspråk som inspirerats efter lerans bindning i skikt med fasta och ordnade uttryck. Detta är parkens mer ordnade och organiserade del och har karaktären som en finpark.

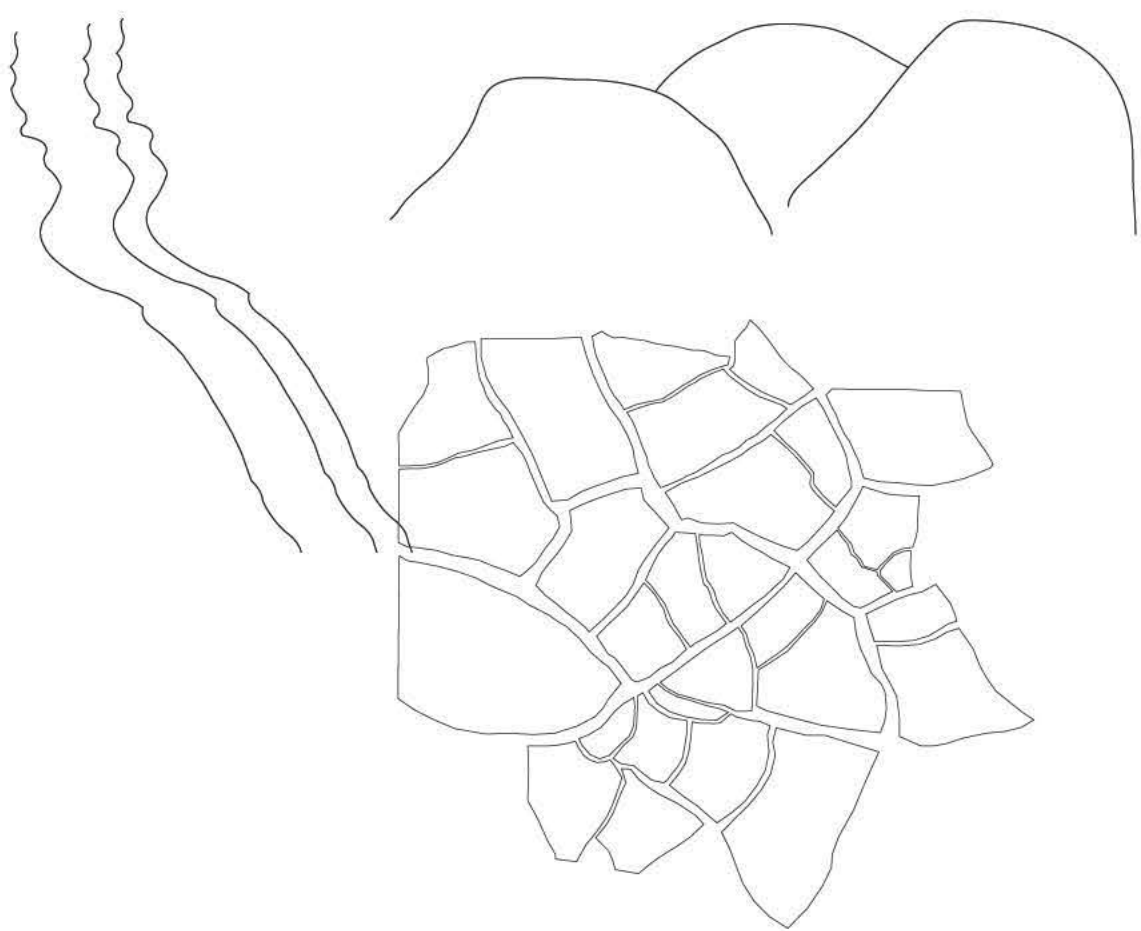
Tydligare stråk för fotgängare och cyklister kommer att öka cirkulationen i parken och göra den enklare att använda och promenera igenom. Idag är parkens nordöstra delar slutna och svåra att nå, därför har ett stråk skapats i nordost, över ån. Parken är till för och öppen för alla under hela dygnet, därför är det viktigt att förhindra att parken upplevs som slutna och privat. Vägen som går genom parken har gestaltats om och gjorts smalare för att markera parken som en fotgängarvänlig park. Med en smalare form integreras den och kan ses som en del av parken. Byggnaderna har omvandlats till café, restaurang, konstmuseum och växthus. Detta med en förhoppning om att kunna locka folk till parken med tydliga aktiviteter.

Koncept

Historiskt sett har leran varit betydelsefull i området kring Seminarieparken. Domkyrkans tegelbruk med tillhörande lertäkt låg under 1600-talet på den plats där Seminarieparken idag ligger. Man använde leran från lertäkten, som sträckte sig från slänten vid Seminariebyggnaden ner till ån, till tegelproduktion.

Konceptet syftar till att förstärka och forma Uppsalas framtida stadspark genom att lyfta fram Seminarieparkens historia och skapa en starkare identitet med leran som grund. Leran är ett material som är väldigt föränderligt och uppträder i olika former och strukturer. Den kan vara flytande och enkelt formas i mjuka former samtidigt som den kan binda sig i olika skikt med ordnade former. Leran är enkel att forma och skapa olika marknivåer med; den skapar strukturer och sprickbildningar när den torkar; byggnader och andra element har en tendens att sätta sig i lera, som kan ge upphov till lekfulla former; den är bra att odla i. Dessa egenskaper tas upp i parkens gestaltning genom höjdskillnader, markmaterial, lekutrustning och andra element i parken.

Lerans föränderliga uttryck gör den spännande att arbeta med för markmodellering för att skapa olika marknivåer, samt av skapandet av rumsliga strukturer.

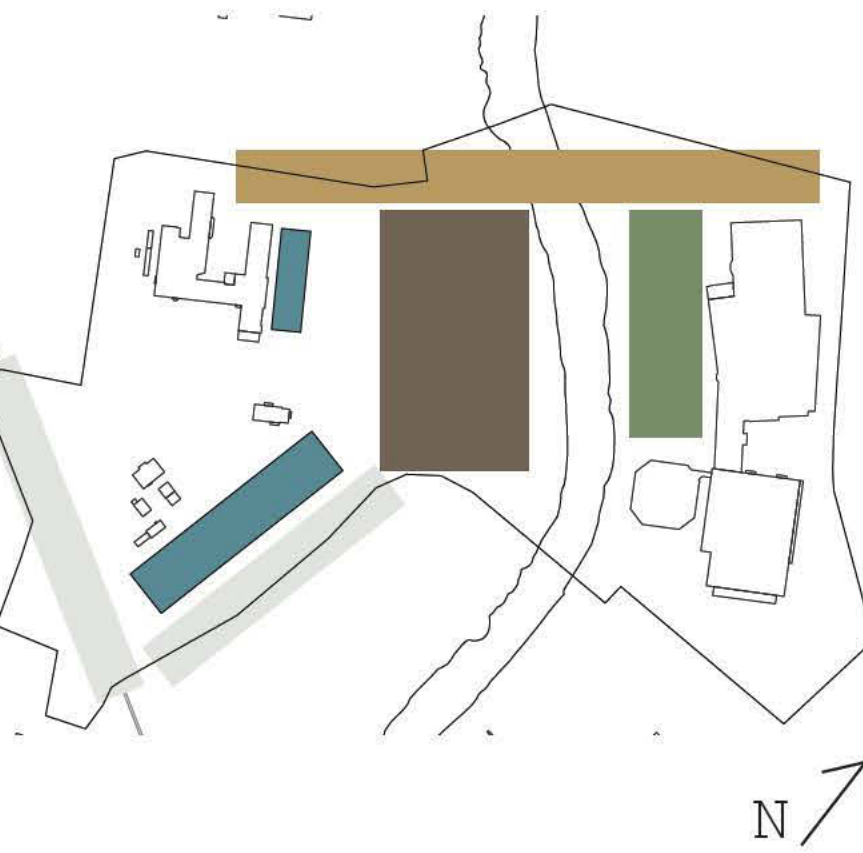
LERANS FÖRÄNDERLIGA UTTRYCK

- ett gestaltungs-förslag för Uppsalas nya stadspark

Analys

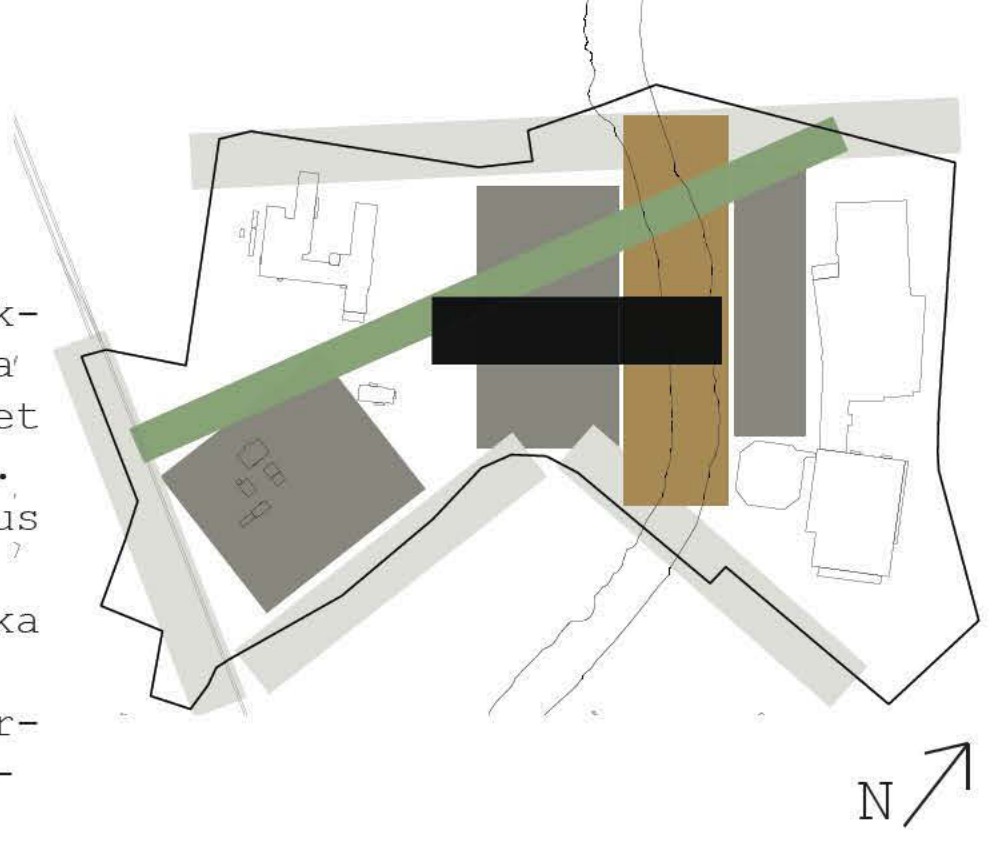
Platsen uppfattas idag som fragmenterad, med Fyrisvallsgatan och parkeringen som tydliga **barriärer** på platsen. Dessa tenderar idag att dela upp platsen och gör den därför svåränvänd och uppfattas inte som en helhet. Ån är en av platsens styrkor och ses därför inte som en barriär. Åstråket är idag dåligt utnyttjat. Höga slänter, en parkering och en privat, **sluten** del av Fyrishov ramar in ån. I parkens norra del är nordanvinden ett tydligt inslag och parken upplevs därför som **vindutsatt** och kall på vissa delar. I söder, där järnvägen och vägen korsar parken, upplevs ett tydligt **buller**. Kulturhistoriska **värden** som äppellållén, de olika äppelträden och slänten vid Seminariebyggnaden är värden att behålla.

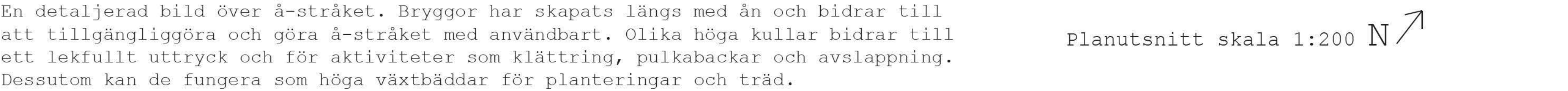

Parkprogram

Uppsalas nya stadspark ska fungera som en attraktiv och väl använd park i stadens norra delar. Med det höga exploateringsstryck på denna del av staden är behovet av en ny stadspark stort. Stadsparken ska erbjuda olika växt- och rumskaraktärer med en tydlig avgränsning till staden. Det välordnade, strikta ska möta det oordnade samtidigt som det lugna och det lekfulla ska balanseras. Den nya stadsparken ska erbjuda något för alla. Aktivitet är centralt i parkprogrammet då parken ska erbjuda något utöver själva parkmiljön. Café, restaurang, kolonilotter med tillhörande växthus ska bjuda in till möten och aktiviteter. Lekplats, skateboardaktivitet och olika marknivåer ska erbjuda en mer lekfull och inbjudande karaktär för alla åldrar. Ett konstmuseum, i den nuvarande Seminariebyggnaden, med tillhörande konstpark ska också levandegöra stadsparken. Följande punkter är centrala:

- Utveckla och tillgängliggöra å-stråket
- Bryta upp fragmenterade ytor
- Skapa tydligare avgränsning
- Skapa friare rörelser genom parken
- Skapa tydligare rums- och växtkaraktärer

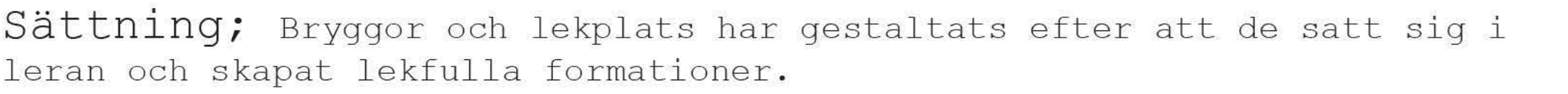
Rekreation/ flytande lera
I parken finns tre tydliga karaktärsdrag i tre olika rum. I öst, mot Fyrishov, har en rekreativ plats skapats där terrasseringar byggts upp för utnyttja det soliga läget. I denna del består växtmaterialet av torktåliga växter som klarar av direkt solljus.

Längs åstråket finns den mer aktiva ytan med skateaktivitet, lekfulla kullar med gummi-asfalt och gräs. Växtligheten består av fukttåliga växter som tål sol och vandrande skugga.

I parkens sydvästra del finns en finpark med en rad olika perenner för att skapa en spännande färg- och formupplevelse.

Lersprickor; lerskiffertorg utgör entréer och hårdgjorda centrala ytor.

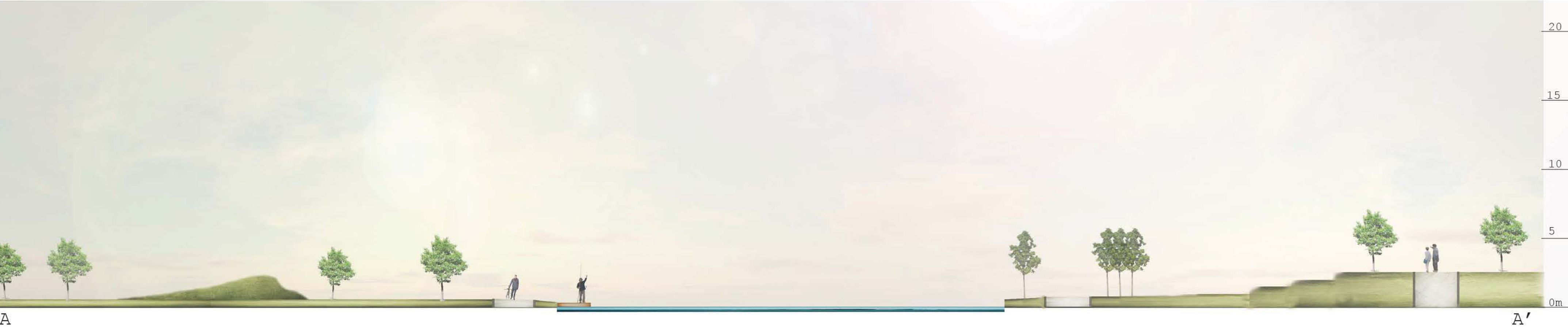

LERANS FÖRÄNDERLIGA UTTRYCK

- ett gestaltungs-förslag för Uppsalas nya stadspark

Längdsektioner

Nyplanterat skala 1:200

Efter 5 år skala 1:200

Efter 30 år skala 1:200

Parkens utveckling genom tiden

Längdsektionerna visar området kring Fyrisån och den del av parken som till största del består av växter som är fukttåliga men som ändå trivs i soliga lägen. Växter som älggräs, rogersia och höstanemon planteras längs ån för att skapa ett levande stråk med många olika växter. Söderut längs ån är al ett vanligt träd. Av denna anledning, samt att de trivs att stå nära vatten, planteras flera alar utmed ån för att förstärka å-stråket som en helhet. En bokskog ska med tiden etableras och växa in i parken, då tillgången på naturmark i området är relativt låg.

Bokskogen ska sträcka sig genom parkens nordöstra del mot den sydvästra. I bokskogen finns ett promenadstråk så att rörelsen blir tydligare genom hela parken. En bro har byggts så att riktningen och framkomligheten blir tydligare mot norr. Bokskogen skyddar mot nordanvindarna som idag tränger in i parken. Skogsstråket erbjuder en mer lugn och naturinspirerad del av parken som en kontrast till den mer strukturerade, ordnade södra delen av parken. Skogen erbjuder också en skuggigare del där vit- och gulsippor och andra skuggtåliga växter kommer utgöra växtlighetskaraktären när skogen vuxit upp.

Växtlista

- TRÄD
- Al- Alnus incana
 - Bok- Fagus sylvatica
 - Lind- Tilia cordata
 - Turkassel- Corylus colurna
 - Äpple- Malus x domestica
- BUSKAR
- Blodolvon- Viburnum sargentii 'Onondaga'
 - Kejsarolvon- Viburnum farreri
 - Måbär- Ribes alpinum
 - Rönnspirea- Sorbaria sorbifolia
- PERENNER
- Rodgersia-Rodgersia aesculifolia
 - Höstanemon- Anemone hupehensis
 - Vitsippa- Anemone nemorosa
 - Älggräs- Filipendula ulmaria
- KLÄTTERVÄXTER
- Humle- Humulus lupulus

Vegetationskarta

